

ДЕБІТОРСЬКА ЗАБОРГОВАНІСТЬ ЯК ОБ'ЄКТ ЕКОНОМІЧНОГО АНАЛІЗУ

Козицька Н. О. канд. екон. наук, доцент, *Шестак А. С.*, магістр,
Національний університет кораблебудування імені адмірала Макарова
(Первомайська філія)

В сучасних умовах господарювання головне завдання будь-якого господарюючого суб'єкта – досягти прибуткового розвитку на основі стійкого фінансово-економічного стану. Для забезпечення функціональності підприємства, керівник повинен вміти адекватно оцінювати фінансовий стан підприємства, зокрема наявність та рух оборотних активів, що включають в себе кошти, виробничі запаси, готову продукцію, незавершене виробництво та дебіторську заборгованість.

Однією з ключових проблем промислових підприємств є управління фінансовими ресурсами, що може бути пов'язане з великими обсягами дебіторської заборгованості, яка суттєво впливає на його фінансовий стан [1 с. 108]. Збільшення або зменшення об'єму дебіторської заборгованості створює значний вплив на оборотність вкладеного в оборотні активи капіталу та на показники фінансово-господарської діяльності. Розмір дебіторської заборгованості господарюючого суб'єкта залежить від таких факторів як об'єм продаж, період відтермінування платежу, умов розрахунків з покупцями тощо. Визначити причини виникнення простроченої заборгованості можуть результати проведеного економічного аналізу. Саме це породжує актуальність обраної для дослідження тематики.

Питання теорії і практики економічного аналізу дебіторської заборгованості в системі управління підприємством досліджено в працях таких економістів як: О.П. Колісник, Л.В. Кручак, Н.В. Андрюхіної, О.Б. Чорненької, І.В. Марченкової, Л.А. Квятковської, О.М. Поліщук, В.В. Бобко, В.В. Мельник, К.В. Ковтуненка, О.А. Ковалик, С.М. Ксьондза, Г.Є. Ямненко, Т.В. Буднік, Є.П. Гнатенка, Л.В. Кручак та інших. Водночас це питання є актуальним та потребує подальшого дослідження.

Дебіторська заборгованість займає провідну роль в системі розрахунків і є однією з складових бухгалтерської системи, оскільки впливає на надходження грошових коштів до суб'єкта господарської діяльності. Дебіторська заборгованість може мати позитивний і негативний характер. Фінансовий стан господарюючого суб'єкта обумовлюється взаємовідносинами з іншим господарюючим суб'єктом і розрахунками між ними.

Аналіз та оцінка стану дебіторської заборгованості в системі управління підприємством передбачає зовнішній та внутрішній аналіз, виявлення можливостей, ризиків та загроз, облік ресурсів та встановлення обмежень у часі щодо досягнення поставлених цілей, визначення середнього розміру фінансових активів, які перебувають у формі дебіторської заборгованості, їх питомої ваги в загальній сумі оборотності активів підприємства, поділ та оцінку

дебіторської заборгованості за окремими її видами та строками погашення [2; с. 742-743].

Передумовою ефективної системи управління дебіторською заборгованістю будь-якого суб'єкта господарювання є постійний оперативний аналіз розрахунків з дебіторами, початковим етапом якого є визначення мети та обґрунтування основних завдань його проведення.

Для аналізу і оцінки дебіторської заборгованості особливе значення має інформаційне забезпечення, що складає певний масив вихідних даних. До джерел інформації такого аналізу відносять планово-нормативні, облікові, звітні та позаоблікові джерела. Джерела планування і регулювання включають перспективні, поточні операційні плани, нормативні матеріали, оцінки, ціни, тарифні ставки тощо. Також використовується будь-яка інша інформація, що застосовується аудиторями, бухгалтерами, аналітиками при розробці і обґрунтуванні управлінських рішень.

Інформаційні джерела, що виступають основою для проведення економічного аналізу дебіторської заборгованості умовно можна поділити на зовнішні та внутрішні [3 с. 531]. Такий поділ, на нашу думку, дозволяє оперувати повною своєчасною та актуальною інформацією щодо стану дебіторської заборгованості (рис.1).

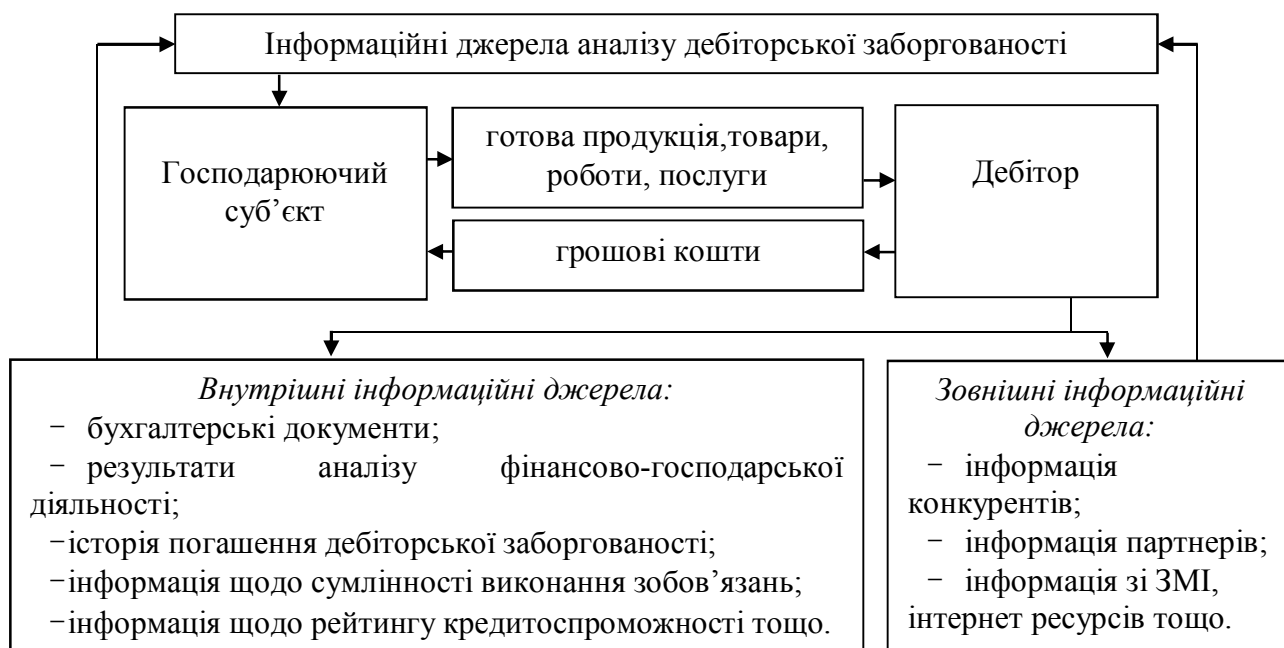

Рис.1. Інформаційні джерела аналізу дебіторської заборгованості

На основі дослідження наукових гіпотез, викладених в працях науковців, виокремимо етапи послідовності проведення економічного аналізу дебіторської заборгованості:

1. Аналіз динаміки, руху та структури дебіторської заборгованості (питома вага дебіторської заборгованості в загальному обсязі оборотних активів, питома вага сумнівної заборгованості в складі дебіторської заборгованості).

2. Аналіз якості дебіторської заборгованості (питома вага простроченої заборгованості).

3. Оцінка оборотності дебіторської заборгованості (коефіцієнт оборотності дебіторської заборгованості, тривалість періоду погашення дебіторської заборгованості).

4. Співвідношення дебіторської і кредиторської заборгованостей (коефіцієнт співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості).

Варто зазначити, що дебіторську заборгованість слід обов'язково розподіляти на довгострокову та короткострокову (поточну) з виокремленням заборгованості покупців і замовників за продукцію, товари, роботи, послуги; заборгованості по розрахункам з постачальниками і підрядниками у вигляді виданих авансів; інших видів дебіторської заборгованості.

Заключним етапом аналізу дебіторської заборгованості є оцінка результатів вже проведеного аналізу, прогнозування майбутніх розрахунків покупців і замовників за відвантажені їм продукцію, товари, надані роботи, послуги, а також прийняття ефективних управлінських рішень.

Отже, узагальнюючи вищевикладене, комплексний аналіз дебіторської заборгованості представимо у наступному вигляді (рис.2).

Рис. 2. Етапи комплексного економічного аналізу дебіторської заборгованості

Дотримання представлених вище, основних етапів комплексного економічного аналізу дебіторської заборгованості дозволить суб'єктам

господарської діяльності своєчасно оптимізувати величину дебіторської заборгованості та скоротити строки її погашення, а також знизити ризик неповернення такої заборгованості, що суттєво вплине на результати загального аналізу фінансового стану господарюючого суб'єкта.

Список використаних джерел:

1. Колісник О.П. Теоретичні та практичні аспекти обліку і аналізу дебіторської заборгованості у сфері інформації та телекомунікацій /О.П. Колісник// Електронне наукове фахове видання з економічних наук «Modern Economics». - №15. - (2019). – С. 108-113. Режим доступу: <https://modecon.mnau.edu.ua>.

2. Проблеми та шляхи удосконалення дебіторської заборгованості як об'єкта обліку й аналізу /Т.В. Буднік, Є.П. Гнатенко// Глобальні та національні проблеми економіки. – Випуск 9. – 2016. – С.740-743.

3. Ямненко Г.Є Інформаційне забезпечення управління дебіторською заборгованістю /Г.Є. Ямненко// Глобальні та національні проблеми економіки. – Випуск 16. – 2017. – с.530-533.

ПРОБЛЕМИ СТАНДАРТИЗАЦІЇ ТА ГАРМОНІЗАЦІЇ БУХГАЛТЕРСЬКОГО ОБЛІКУ І ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ В УМОВАХ ЄВРОІНТЕГРАЦІЇ

*Конопліна О. О., канд. екон. наук, Васищенко Ю. В., магістр,
Харківський національний університет міського господарства
імені О. М. Бекетова*

В умовах інтеграції України в світовий економічний простір бухгалтерський облік зазнав значного розвитку та змін шляхом впровадження міжнародних стандартів обліку і звітності у державному та приватному секторі. Це є одна з основних рушійних сил у інтеграційних процесах обліку. З кожним роком економіка зазнає позитивних змін шляхом розвитку ринкових відносин та інтеграцію у світове співтовариство.

Поширення процесу інтеграції економіки України у світовий економічний простір сприяла розгляду проблеми стандартизації та гармонізації бухгалтерського обліку і фінансової звітності.

Вагомий внесок у аналіз цієї проблеми зробили провідні вітчизняні вчені та науковці: Корчак В. С., Пасько О. В., Піддубна К. С., Тимчина Л. І., Ціцька Н. Є., Шипіна С. Б. Завдяки працям цих учених дане питання було розглянуто з різних точок зору.

Проте залишається невирішеною пролема процесу формування та вдосконалення системи нормативно-правового регулювання бухгалтерського обліку та звітності, а також питання, які потребують ширшого тлумачення з урахуванням євроінтеграційних процесів у державі.

Метою статті є визначення сутності реформування та гармонізації бухгалтерського обліку в умовах інтеграції України в Європейський Союз.